Nazımdan Nesre
Klasik Türk Edebiyatı Araştırmaları

Editör
Prof. Dr. İbrahim Halil TUĞLUK

UMAY YAYINEVİ

NAZIMDAN NESRE
KLASİK TÜRK EDEBİYATI
ARAŞTIRMALARI

Editör

Prof. Dr. İbrahim Halil TUĞLUK

NAZIMDAN NESRE
KLASİK TÜRK EDEBİYATI
ARAŞTIRMALARI

Editör

Prof. Dr. İbrahim Halil TUĞLUK

T.C. KÜLTÜR ve TURİZM BAKANLIĞI SERTİFİKA NU/ ***Certificate Number*****:** 82658

ISBN: 978-625-5036-14-8

DOI: 10.5281/zenodo.23617536

Kapak Görseli/*Cover Image*:

Seyyid Lokman, Hünername

CC BY NC ND

Redaktor/Redactor:
Mehmet ÜNAL

Baskı-Cilt / ***Printing and Binding:*** Saytek Dijital Matbaacılık Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi

Matbaa Sertifika No/ ***Printing House Certificate No.:*** 82296

Web Sitesi/ ***Web Page*****:**
https://umayyayinevi.com

E-posta/*Contact*:

umayyayinevi@gmail.com
iletisim@umayyayinevi.com

Adres/Address:

55270, Atakum/Samsun/ Türkiye

Kütüphane Kartı/Catalog in Publication

1. Baskı, Umay Yayınevi, iv+220 sf., dizin yok, kaynakça var, ek görseller yok, Samsun, 2026; 1st Edition, Umay Publishing House, iv+220 pages, no index, bibliography included, no images, Samsun, 2026

Anahtar Kelimeler/Key Words

1. Klasik Türk Edebiyatı, 2. Nazım, 3. Nesir, 4. Gelenek, 5. Tahlil

Kitabın bütün yayın hakları Umay Yayınevi'ne aittir. Yayınevinden yazılı izin alınmadan, kaynağın açıkça belirtildiği akademik çalışmalar ve tanıtım faaliyetleri haricinde, kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz; hiçbir matbu ve dijital ortamda kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz. Kitabın bütünü benzerlik ve yapay zekâ tespit yazılımıyla taranmıştır. Çalışmaların bütün hukukî sorumluluğu bölüm yazarlarına aittir. All publication rights to this book belong to Umay Publishing House. Without written permission from the publisher, except for academic studies and promotional activities where the source is clearly indicated, the book may not be quoted in part or in whole; it may not be copied, reproduced, or published in any printed or digital medium. The entire book has been scanned using similarity and ai detection software. All legal responsibility for the chapters rests with the authors.

Atıf/Cite: Tuğluk, İ. H. (Ed.) (2026). *Nazımdan nesre klasik Türk edebiyatı araştırmaları*. Umay Yayınevi.

ÖN SÖZ

Köklü bir tarihî geçmişe sahip olan ve yüzyıllar boyunca gelişerek günümüze ulaşan klasik Türk edebiyatı, nazımdan nesre uzanan geniş bir yelpazede gelişimini sürdürmüştür. Bu edebiyatla ilgili ilmî çalışmaların temelini hiç şüphesiz metin neşri oluşturmaktadır. Metin neşri ile birlikte metni ilmî usullerle incelemek; bu edebiyatın daha iyi anlaşılması, Türk dili ve kültürüne katkısının ortaya konulması açısından önemlidir. Bu nedenle metinleri doğru okuyup, şerh edip tahlil ederken kelimelerin sözlük anlamlarıyla yetinmeyerek metnin dayandığı zihniyet dünyasını ortaya koymak önemlidir. Zira bir metni gerçek anlamda kavramak, yalnızca söyleneni anlamakla değil sözün ardında şekillenen düşünce ve anlam dünyasını keşfetmekle mümkündür.

Nazım ve nesir, klasik gelenekte birbirini tamamlayan, Türkçenin tarihsel gelişimini izlememize imkân veren iki anlatım biçimidir. Nazım ve nesir, kendilerine özgü kuralların yanı sıra içinde geliştikleri ve karşılıklı etkileşimde bulundukları edebî çevre aracılığıyla birlikte dili, inancı, sosyal hayatı ve tefekkür dünyasını bize aktarmıştır. Nazımdan nesre uzanan bu kadim çizgide şekil değiştiren formlar, birer yazım tercihi olmanın ötesinde medeniyet idrakimizin ve zihniyet dünyamızın gelişimi ve dönüşümünün de açık göstergesi olmuştur. Tarihsel süreç içinde metinlerin nazım veya nesir biçimlerinin geçirdikleri değişim ve dönüşümler, edebiyatımızın dinamizmini ve dönüştürücü gücünü de gözler önüne sermektedir.

Metin neşri ve metin tahlili; yazma nüshaların tespitinden çeviri yazıya, titiz bir edisyon kritik çalışmasından metnin içinde adeta istif edilmiş olan malzemenin tespitine kadar uzanan ve büyük sabır, metanet ve dikkat gerektiren meşakkatli fakat bir o kadar da kıymetli bir faaliyettir. Kütüphane raflarında erbâbını bekleyen eserleri gün yüzüne çıkarmak ne kadar önemliyse, daha önce neşredilmiş metinleri yeni nüsha tanıklıkları doğrultusunda yeniden ele almak da o kadar hayatidir. Doğruluğu, yani kök metni sağlam kurulmamış metinler üzerine yapılacak her türlü edebî, tasavvufi ya da sosyolojik yorum, maalesef yanlış veya en azından eksik

kalacaktır. Bu yüzden ilmî disiplinin temel taşı olan metin neşrinde kat edilecek daha çok mesafe olduğu gibi keşfedilmeyi bekleyen kaynaklar da mevcuttur. İşte bu akademik hassasiyetler çerçevesinde şekillenen ve on iki bölümden oluşan elinizdeki bu eser; nazımdan nesre uzanan çizgide özgün bir içeriğe sahiptir. Bu çalışmada yer alan, yöntem ve konu bakımından birbirini tamamlayan bölümler, klasik Türk edebiyatı araştırmalarına katkı sunmayı amaçlamaktadır. Bu çalışmanın ortaya çıkmasında emeği geçen bölüm yazarlarına ve Umay Yayınevi'ne teşekkürlerimi sunarım.

İbrahim Halil TUĞLUK

Adıyaman-2026

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ •i

İÇİNDEKİLER •iii

Prof. Dr. Üzeyir ASLAN - Arş. Gör. Zeliha YERLİ

Metin Karşılaştırmasında Beyit Farklarının Gösterimi: Cem Sultan Divanı Örneği •1

Doç. Dr. Fırat SEVİNÇ

Klasik Türk Şiirinde Tasavvufi ve Mistik Unsurların Algılanışı ve İşlevleri •17

Doç. Dr. Gülçin TANRIBUYURDU - Ece Senem ALAN

Karnavalesk Mizah ve Grotesk Beden Odağında Necâtî'nin Şiirinde "Çıplak Abdal" İmgesi •28

Doç. Dr. Mehmet AKKAYA

Dîvan Şiiri Öğretiminde Mecâzlar ve Leff ü Neşr Sanatından Yararlanma •46

Doç. Dr. Mete Bülent DEGER - Şener KANOĞLAN

Kübler-Ross'un Beş Aşamalı Yas Modeli Çerçevesinde Bâkî'nin Kanuni Mersiyesi •65

Doç. Dr. Talip ÇUKURLU

Enderunlu Fazıl Divanı'nda Gül Mefhumu •86

Dr. Öğr. Üyesi Hanzade GÜZELOĞLU

Sade Nesir, Orta Nesir, Süslü Nesir •100

Öğr. Gör. Dr. Mehmet ÇEVİK

Makâmât-ı Bedîüzzaman Hemedânî'nin Türkçeye Yapılmış Bilinen İlk Tercümesinin Mukayeseli İncelemesi •114

Dr. Nilufar TİNCHLİKOVA

Alî Şîr Nevâyî'nin Seb'a-yi Seyyâr Mesnevî'sinde Anlatma Problemi •149

Arş. Gör. Dr. Ogün PEÇENEK

Klasik Mensur Hikâyeden Erken Cumhuriyet Hikâyesine: Fahri Celal Göktulga'nın Hikâyelerinde Metinlerarası Dönüşümler •164

Öğr. Gör. Ayşe BEDESTANİ

Nişancı Celâl-Zâde Mustafa Çelebi (Nişânî) ve Ahdî-İ Bağdâdî Örneği'nde Şâir, Hâmî ve Edebî Muhît •185

Büşra KAYIKÇI

Kadın Şairlerin Divanında Mazmundan Manaya İnci •204